

Številka: 0070-30/2016/13

Ljubljana, 28. 4. 2017

EVA 2016-3340-0055

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Zakon o Prešernovi nagradi – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

(Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji:

S K L E P

»Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o Prešernovi nagradi in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo in sprejetje po rednem postopku.«

Mag. Lilijana Kozlovič
GENERALNA SEKRETARKA

Sklep prejmejo:

- Ministrstvo za kulturo,
- Ministrstvo za finance,
- Služba Vlade RS za zakonodajo,
-

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

Damjana Pečnik, državna sekretarka
mag. Igor Teršar, v.d. generalnega direktorja Direktorata za ustvarjalnost
Metka Šošterič, vodja Sektorja za statusne zadeve
Metka Comino, višja svetovalka I.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

(Navedite osebno ime zunanjega strokovnjaka ali firmo in naslov pravne osebe, ki je sodelovala pri pripravi predloga predpisa ali splošnega akta za izvrševanje javnih pooblastil.
(Navedite s tem povezane stroške, ki bremenijo javnofinančna sredstva ali navedite, da sodelovanje strokovnjaka ni povezano z javnofinančnimi izdatki.)

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

Anton Peršak, minister
Damjana Pečnik, državna sekretarka
mag. Igor Teršar, v.d. generalnega direktorja Direktorata za ustvarjalnost

Metka Šošterič, vodja Sektorja za statusne zadeve
Metka Comino, višja svetovalka I.

5. Kratek povzetek gradiva:

(Izpolnite samo, če ima gradivo več kakor pet strani.)

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none">– nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja– razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna– razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
Ministrstvo za kulturo	3511-11-0011 Nagrade na področju kulture	PP 131131 - Prešernove nagrade	155.850,00	135.850,00
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	

SKUPAJ		
---------------	--	--

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:**Kratka obrazložitev**

<p>Zakon nima posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva. Vse aktivnosti, predvidene v besedilu zakona, bodo udeležene znotraj obsega obstoječega državnega proračuna. Finančna sredstva so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu na naslednji proračunski postavki 131131 - Prešernove nagrade.</p>	
<p>8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:</p>	
<p>Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 	<p>NE</p>
<p>Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skupnosti občin Slovenije SOS: NE - Združenju občin Slovenije ZOS: NE - Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE <p>Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v celoti, - večinoma, - delno, - niso bili upoštevani. <p>Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.</p>	
<p>9. Predstavitev sodelovanja javnosti:</p>	
<p>Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:</p>	<p>DA</p>
<p>(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.)</p>	
<p>Osnutek novele zakona je bil dne 5. 1. 2017 objavljen na spletnih straneh e-demokracije (http://e-uprava.gov.si/e-uprava/zakonodajalskanje.euprava) in Ministrstva za kulturo, (http://www.mk.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/predpisi_v_pripravi/predpisi_v_pripravi_2015/), rok za podajo mnenje, predlogov in pripomb je bil do 8. 2. 2017. Predlog zakona je bil neposredno posredovan v mnenje Nacionalnemu svetu za kulturo, Upravnemu odboru Prešernovega sklada in Kulturniški zbornici Slovenije. Mnenja, pripombe in predloge so podali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upravni odbor Prešernovega sklada - Asociacija - Združenja s področja produktivne kinematografije in - dve fizični osebi. <p>Bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti so se nanašale na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - področje podeljevanja Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada. Javnost predlaga, da so nagrade podeljujejo na področju umetnosti, za umetniške dosežke. - Podaljšanje obdobja, v katerem se štejejo vrhunski dosežki, iz dveh na tri leta, ter določitev roka za posredovanje predlogov za nagrade, - podeljevanje nagrad na dve leti ter v letu, ko se ne podeljujejo nagrade financiranje projektov nagrajencev, ki so prejeli nagrado v zadnjih letih, - črtanje predloga, da se podeljujejo priznanja perspektivnim mladim ustvarjalcem - mandate članov upravnega odbora tako, da se mandat članu lahko ponovi zgolj enkrat, - pravico do sejnine članom Upravnega odbora, - delo komisij v zvezi s predlaganjem nagrad, - strokovne komisije Upravnega odbora, - enakopravno zastopnost spolov pri nagrajencih in članih Upravnega odbora. 	

Pri pripravi besedila zakona so upoštevani predlogi, ki se nanašajo na področje podeljevanja nagrad, podaljšanje obdobja, v katerem se štejejo vrhunski dosežki (iz dveh na tri leta) ter določitev roka za posredovanje predlogov za nagrade in načina dela komisij v zvezi z nominacijami. Iz predloga zakona so črtane določbe, ki so se nanašale na priznanja Prešernovega sklada, ki bi se podeljevala mladim perspektivnim ustvarjalcem. Sledilo se je predlogu, da se mandat članu upravnega odbora lahko ponovi zgolj enkrat, kot tudi izplačevanju sejin, vendar pod pogojem, da upravni odbor sprejme odločitev, da se namesto izplačevanja potnih in drugih stroškov povezanih z delom v upravnem odboru izplačujejo sejnine. Opredeli enakovredna zastopnost članov upravnega odbora glede na spol. Ne sledi se predlogu, da se mora pri podeljevanju nagrad upoštevati enakopravna zastopnost spolov, kajti nagrade se podeljujejo za vrhunske dosežke v kulturi ne glede na spol.

Predlog zakona taksativno ne našteva strokovnih komisij, se pa glede na predloge, ki navajajo šest strokovnih komisij, določi najvišje število komisij, ki jih imenuje Upravni odbor Prešernovega sklada za pomoč pri izboru nagrajencev. Katere strokovne komisije bodo imenovane, pa določi Upravni odbor Prešernovega sklada s statutom.

Upoštevani so bili tudi predlogi, ki ne spreminjajo vsebine zakona temveč se nanašajo na lažje izvajanje določb.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

Anton Peršak
MINISTER

Prejemniki nagrad Prešernovega sklada od leta 2000 do leta 2017 po področjih

Področje	Poklic	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	Skupaj
književnost	pisatelj	1		1		1		1	1		1		1	1					1	9
	pesnik		1		1		1	1		1		1			1	1		1		9
	prevajalec														1		1			2
glasba	instrumentalist	2						1		1			1	1			1		1	8
	dirigent		1			1								1						3
	skupina – instrumentalisti															1				2
	pevec - vokalist			1			1				1		1		2					6
	skladatelj				1	1	1		1	1	1	1					1	1	2	11
scenske umetnosti	igralec	1	1	1		1	1	1		1	1	2	1	1		1	1	1		15
	režiser	1			2					1	1			1	1	1		1		9
	koreograf			1								1								2
	baletni plesalec					1	1		1					1						4
	lutkovni ustvarjalec							1												1
	plesalec																1			1
likovna umetnost	kipar	1			1			1			1							1		5
	slikar		1			1			1								1	1		5
	videoumetnik		1																	1
	oblikovalec			1								1								2
	arhitekturni opus						1		1					1					1	4
	intermedijski umetnik								1	1										2
	ilustrator												1			1			1	3
drugo	gledališki in literarni ustvarjalec											1								1
Skupaj		6	6	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	5	6	6	6	

2. CILJI, NAČELA IN POGLABITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj zakona je ohraniti podeljevanje najvišjih nagrad na področju ustvarjalnosti/umetnosti. S podeljevanjem nagrad se spodbuja in podpira vrhunskost posameznikov, ki so posebej pomembno prispevali k bogatjenju in prepoznavnosti slovenske kulture, obenem pa je tudi znak priznanja, vezanega na delo in izjemne dosežke posameznika v umetnosti.

2.2 Načela

Zakon sledi načelom spodbujanja vrhunske kulturne ustvarjalnosti posameznikov ter priznanju posameznikom, ki so posebej pomembno prispevali k bogatjenju in prepoznavnosti slovenske kulture.

2.3 Poglavitne rešitve

Zakon določa najvišje nagrade na področju ustvarjalnosti oziroma umetnosti. Nagrade se namenijo za dosežke na vseh področjih umetnosti.

Zakon določa:

- vrste nagrad, največje število podeljenih nagrad v posameznem letu ter denarne nagrade,
- nagrade se lahko podelijo posameznikom, izjemoma skupini ustvarjalcev,
- podeljevanje nagrad, ki je v pristojnosti upravnega odbora Prešernovega sklada, ta pa opravi izbor na podlagi javnega poziva za podelitev nagrad in predlogov strokovnih komisij,
- delovanje upravnega odbora Prešernovega sklada,
- Državni zbor, ki je pristojen za imenovanje članov upravnega odbora Prešernovega sklada. Upravni odbor sestavlja 15 članov, ki jih imenuje Državni zbor iz vrst kulturnih ustvarjalcev ter uglednih strokovnjakov s širšega področja kulture. Mandat članov upravnega odbora traja štiri leta. Posameznik je lahko za člana upravnega odbora imenovan največ dvakrat.

3. PRESOJA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNO FINANČNA SREDSTVA

Zakon ima posledice za državni proračun in druga javnofinančna sredstva. Vse aktivnosti, predvidene v besedilu zakona, bodo udeležene znotraj obsega veljavnega državnega proračuna.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Finančna sredstva so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu na proračunski postavki 131131 – Prešernove nagrade, in sicer za leto 2017 v višini 155.850,00 EUR. Glede na izvajanje zakona dodatna sredstva ne bodo potrebna.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

HRVAŠKA

Hrvaška za kulturo podeljuje naslednje državne nagrade:¹

- **nagrado Vladimirja Nazorja,**
- **nagrado Isa Velikanovića,**
- **nagrado Vicka Andrića** in
- **red Danice Hrvatske – Marko Marulić.**

V hierarhičnem pogledu lahko nagrade razdelimo na dve skupini, in sicer na nagrado Vladimirja Nazorja, ki je najpomembnejša, ter na preostale tri, ki so nekoliko manj prestižne.

Nagrada Vladimirja Nazorja je bila uvedena leta 1959. Podeljujejo jo vsako leto 19. junija ob obletnici pesnikove smrti. Zajema različna umetniška področja, in sicer arhitekturo in urbanizem, film, književnost, glasbo, gledališče, vizualne umetnosti in uporabno umetnost. Nagrade ne morejo prejeti ustvarjalci s širšega področja kulture (na primer restavratorji, kustosi, uredniki ...).

Na vsakem področju se podelita po dve nagradi, in sicer ena letna in nagrada za življenjsko delo. Nagradi sta denarni in financirani iz državnega proračuna.² Nagrada je sicer namenjena posameznikom, so jo pa prejele tudi že skupine (s področja arhitekture). Prejemniki so lahko državljani Republike Hrvaške in tudi hrvaški umetniki, ki živijo v tujini.

Pravila podeljevanja nagrade določa Zakon o nagradi Vladimirja Nazorja (NN 27/91), Pravilnik o delu Odbora za nagrado Vladimirja Nazorja (NN 46/92) ter Sklep o imenovanju predsednika in članov Odbora za nagrado Vladimirja Nazorja in prenehanja funkcije predsednika in članov

¹ Na spletni strani hrvaškega ministrstva za kulturo je med nagradami, ki jih podeljuje, omenjena tudi letna nagrada Marina Držića (podeljuje se na področju gledališča – za dramsko besedilo), ki pa je hrvaško ministrstvo za kulturo na vprašanju ni navedlo, zato je ne vključujemo v pregled. Prva nagrada znaša 40.000 kun (približno 5.250 EUR), druga 30.000 kun (približno 3.900 EUR), tretja pa 20.000 kun (približno 2.600 EUR).

² Na vprašanje o višini zneska nagrade Vladimirja Nazorja nismo prejeli uradnega odgovora oziroma da znesek določi odbor vsako leto znova, po neuradni informaciji pa je vrednost nagrade, ki jo prejme nagrajenec za življenjsko delo, 80.000 kun (približno 10.500 EUR), 40.000 kun (približno 5.250 EUR) pa prejme nagrajenec za dosežke v letu.

Odbora za nagrado Vladimirja Nazorja (NN 30/14).

Zakon o nagradi Vladimirja Nazorja določa, da nagrado podeljuje Odbor za nagrado Vladimirja Nazorja. Odbor sestavlja devet članov, ki jih iz vrst umetnikov, kulturnikov in javnih uslužbencev imenuje Državni zbor za mandat dveh let. Delovanje odbora natančneje ureja Pravilnik o delu Odbora za nagrado Vladimirja Nazorja, ki ga sprejme minister za kulturo. Pravilnik določa, da se kandidati za nagrade zberejo z javnim pozivom, na katerem lahko sodelujejo tako zainteresirane institucije in organizacije kot posamezniki. Omenjeni pravilnik ureja tudi delo strokovnih komisij, ki odboru predlaga nagrajence na podlagi predlogov, ki so bili zbrani z javnim pozivom. Strokovnih komisij je šest: komisija za arhitekturo in urbanizem, komisija za film, komisija za književnost, komisija za glasbo, komisija za gledališče, komisija za vizualne umetnosti in uporabno umetnost. Vsaka komisija ima predsednika (eden od članov odbora) in šest članov (iz vrst umetnikov, kulturnikov in javnih uslužbencev). Predsednike in člane komisij imenuje odbor za dve leti (oziroma za obdobje svojega mandata). Administrativno pomoč odboru in komisijam zagotavlja Ministrstvo za kulturo, sredstva za nagrade pa državni proračun. Nagrada ne omogoča pravice do izjemne pokojnine ali dosmrtna rente.

Poleg najpomembnejše nagrade se podeljujejo še nagrada Vicka Andrića, nagrada Isa

³ Po neformalnih informacijah sta zneska naslednja: 60.000 kun za življenjsko delo (približno 7.900 EUR) ter 30.000 kun (približno 3.900 EUR) za dosežke v letu. Podatkov za nagrado prispevkov na lokalni ravni nimamo.

⁴ Po neformalnih informacijah je vrednost denarne nagrade 60.000 kun za življenjsko delo (približno 7.900 EUR) ter 30.000 kun (približno 3.900 EUR) za dosežke v letu. Z 10.000 kunami (približno 1.300 EUR) pa se nagradi mlade prevajalce (do 30 let), a posebne nagrade za mlade prevajalce spletna stran ne omenja.

⁵ Izgovorjava: *lajoš košut*.

⁶ Gre za 25 nagrad za številna področja kulture in umetnosti, ki jih podeljuje minister, pristojen za kulturo. Med njimi sta tudi nagradi **Lajosa Németha** (madž. Németh Lajos-díj) in **Ferenca Móre** (madž. Móra Ferenc-díj) **za kuratorije, umetnostne zgodovinarje in muzeologe**. Obstaja tudi nagrada za **knjižničarje**, ki se imenuje **Szinyei József-díj** (vir: 26/2016. (IX. 8.) EMMI rendelet).

⁷ Je neodvisna organizacija, ustanovljena leta 1969, s ciljem spodbujati danskega duha in danski jezik, predvsem na področju literature. Trenutno ima 18 članov, sedež pa je v Rungstedlundu, nekdanjem domu pisatelja Karena Blixena, ki je bil eden od njenih prvotnih članov.

⁸ Prvotno je bila njena vrednost 50.000 DKK (približno 6.500 EUR), na spletni strani Wikipedie (https://en.wikipedia.org/wiki/Grand_Prize_of_the_Danish_Academy) pa je navedeno, da je Ministrstvo za kulturo leta 1982 nagrado zvišalo na 250.000 DKK (približno 33.000 EUR) ter leta 2000 na 300.000 DKK (približno 40.000 EUR).

⁹ Na spletni strani Fundacije Bikuben je ta predstavljena kot neodvisni danski sklad, ki spodbuja dansko kulturo in socialno delo ter podpira pomembne kakovostne projekte.

¹⁰ Kot je razvidno s spletne strani fundacije, se nagrada imenuje po dveh pomembnih igralkah danskega filma Bodil Kjer in Bodil Ipsen.

¹¹ Imenuje se po danskem kiparju Robertu Jacobsenu, ki je oblikoval nagradni kipec.

¹² Na spletni strani Danske akademije za film (<http://filmakademiet.dk/robert-prisen>) je navedeno, da gre za nacionalno in mednarodno priznano nagrado, ki bi jo lahko primerjali z ameriškimi oskarji ali francoskimi Césarji.

¹³ Iz spletnih virov (<http://www.sonningmusic.org> in drugo) izhaja, da obstaja tudi glasbena nagrada Léonie Sonning (ali krajše nagrada Sonning), ki jo je ustanovila vdova Carla Johanna Sonninga in s Sonningovo nagrado ni povezana. Glasbena nagrada Léonie Sonning je uveljavljeno dansko mednarodno glasbeno priznanje, ki ga vsako leto prejmejo skladatelji ali glasbeniki. Nagrajence izbere direktor Fundacije Léonie Sonning, ki je bila ustanovljena leta 1965. Vrednost nagrade je 600.000 DKK (približno 80.000 EUR).

¹⁴ Imenuje se po arhitektu C. F. Hansenu (1756–1845).

¹⁵ Imenuje se po kiparju B. Thorvaldsenu (1770–1844).

¹⁶ Iz Wikipedie je razvidno, da so nagrado prejeli umetniki z različnih področij (oblikovalec, arhitekt, glasbenik, ustvarjalci na področju filma ali gledališča, ilustrator, pisatelj ...) – https://en.wikipedia.org/wiki/Crown_Prince_Couple%27s_Awards

¹⁷ Na spletni strani fundacije (<http://www.kunst.dk/english>) je zaslediti, da je Fundacija danskih umetnosti, kot jo poznajo danes, nastala leta 2014, z združitvijo sveta danskih umetnosti in Fundacije danskih umetnosti.

Fundacija je sestavljena iz 12 strokovnih odborov in koordinacijskega sveta direktorjev.

Velikanovića in red Danice Hrvatske. **Nagrada Vicka Andrića** je nagrada za posebne dosežke na področju **varovanja kulturne dediščine, in sicer za konservatorske in restavratorske dosežke, raziskovanje in dokumentiranje, razvoj konservatorske in konservatorsko-restavratorske stroke ter varovanje in obogatitev zbirke hrvaške kulturne dediščine**. Ureja jo predpis (NN 82/2005, NN 33/2013), ki med drugim določa, da nagrado podeljuje poseben odbor, sestavljen iz sedmih članov, ki jih imenuje minister za kulturo. Predlogi za nagrado se zbirajo z javnim pozivom, na katerem lahko sodelujejo tako institucije kot posamezniki. Naenkrat se podeli tri nagrade – letno, za življenjsko delo in za prispevek na lokalni ravni. Nagrade so denarno ovrednotene.³

Nagrada Isa Velikanovića je namenjena prevajalcem. Podelita se letna nagrada in nagrada za življenjsko delo (obe sta denarni).⁴ Tudi ta nagrada ima svoj predpis (NN 82/2005) in je urejena podobno kot nagrada Vicka Andrića. O njej odloča poseben odbor, ki ga imenuje minister za kulturo, nominacije za nagrado pa se zbira z javnim pozivom.

Red Danice Hrvatske – Marko Marulič: red Danice Hrvatske je 13. najpomembnejša nagrada Republike Hrvaške od osemnajstih. Podeljuje jo predsednik države. Hrvaški sistem najvišjih državnih nagrad je namreč hierarhično urejen z zakonom (Zakon o odlikovanjih in priznanjih), ki razlikuje med velikimi redi (hrv. velered), redi in spomenicami. V okviru reda Danice Hrvatske so (enakovredne) nagrade – pravzaprav gre za odlikovanja – za sedem različnih področij: kulturo (ki jo zaznamuje podoba Marka Marulića), gospodarstvo, znanost, izumiteljstvo, šport, zdravstvo socialno varnost in krepitev moralnih vrednot ter šolstvo.

MADŽARSKA

Madžarska za najvišje dosežke v kulturi podeljuje **Kossuthovo nagrado**. Nagrada se imenuje po madžarskem politiku in revolucionarju Lajos Kossuthu.⁵ Podeljujejo jo od leta 1948.

Poleg nje država podeljuje umetnikom še tri druge visoke nagrade:

- **zaslužni umetnik Madžarske** (madž. Magyarország Érdemes Művésze),
- **odlični umetnik Madžarske** (madž. Magyarország Kiváló Művésze) in
- nagrado **lovorjev venec Madžarske** (madž. Magyarország Babérkoszorúja).

Medtem ko sta prvi dve nagradi namenjeni različnim področjem, je nagrada lovorjev venec Madžarske literarna. Vse omenjene nagrade se podeljuje zgolj za umetniške dosežke.

V nadaljevanju so opredeljena pravila najprestižnejše, tj. Kossuthove nagrade.

Nagrada se podeljuje za gledališče, ples, književnost, glasbo, likovne umetnosti, kiparstvo in umetno obrt. Vladna uredba, ki med drugimi ureja tudi Kossuthovo nagrado, določa, da se nagrada podeljuje za dosežke na področju madžarske nacionalne kulture, umetniškega ustvarjanja (gledališče, glasba, ples, cirkuška umetnost, film, likovna umetnost, fotografija, uporabna umetnost) in če je oseba že prejela nagrado ministrstva za kulturo. Navedeno pomeni, da v kategorijo madžarske nacionalne kulture spada vsaj književnost (ker je eksplicitno navedena na vprašalniku), lahko pa tudi katero drugo področje. Kossuthovo nagrado lahko prejmejo le tisti, ki so pred tem že prejeli tudi katero od nagrad, ki jih podeljuje minister, pristojen za kulturo.⁶

Nagrada je namenjena samo umetnikom. So pa ti dosežki lahko predmet nagrad, ki jih podeljuje minister za kulturo (glej opombo št. 6).

Kossuthovo nagrado lahko (praviloma le enkrat v življenju) prejmejo tako posamezniki kot umetniške skupine.

Nagrado podeljujejo enkrat na leto, 15. marca, na spominski dan revolucije leta 1848. Naenkrat se podeli 18–20 Kossuthovih nagrad. Nagrada je tudi denarna. Skupna vrednost vseh Kossuthovih nagrad je približno 11,7 milijona forintov, kar pomeni približno 600.000 forintov oziroma 2.000 EUR na prejemnika. Nagrada ni obdavčena. Vir sredstev je državni proračun.

Predloge za nagrajence se zbira z javnim pozivom, na katerem lahko sodelujejo pravne osebe s področja kulture (madžarska akademija umetnosti, javni zavodi, društva v javnem interesu, založniki, umetniška združenja idr.), od fizičnih oseb pa le dosedanji nagrajenci. Vsem navedenim pa lahko svoje predloge pošlje kdorkoli. V nadaljevanju gredo predlogi skozi različna sита:

- prispele predloge najprej ovrednoti ministrstvo, pristojno za kulturo, oziroma njegov sekretariat za kulturo,
- naslednje sito je državni sekretar za kulturo, ki mu sledi odločitev ministra, pristojnega za kulturo,
- nato gre predlog nagrajencev v kabinet predsednika vlade oziroma na njegov oddelek za nagrade, ki pripravi gradivo za komisijo za Kossuthove nagrade. Komisijo sestavljajo predsednik vlade, minister, pristojen za kulturo, minister, pristojen za znanost in tehnologijo,

- minister, pristojen za izobraževanje, predsednik madžarske akademije za znanost, predsednik madžarske akademije za umetnost in deset dosedanjih nagrajencev,
–Kosshutova komisija nato pripravi predlog nagrajencev, dokončno odločitev pa sprejme predsednik republike.
Nagrado/-e skupaj podelijo predsednik republike, predsednik parlamenta in predsednik vlade. Nagrada ne omogoča pravice do izjemne pokojnine ali dosmrtna rente.

ČEŠKA

Na Češkem se za dosežke v kulturi podeljujejo različna državna priznanja, med katerimi naj ne bi bilo najvišjega oziroma najprestižnejšega.

Omeniti je treba:

- priznanja, ki jih podeljuje predsednik republike,
- priznanja ministra za kulturo,
- priznanja zgornjega doma parlamenta – srebrna spominska medalja senata,
- priznanja gratias agit, ki jih podeljuje minister za zunanje zadeve.

Priznanja predsednika republike so odlikovanja in redi in jih je med drugim mogoče podeljevati tudi za poklicne dosežke. Ureja jih poseben zakon. Priznanja so hierarhično urejena in si sledijo po naslednjem vrstnem redu (od najprestižnejšega navzdol):

- red belega leva,
- red Tomasa Garriguea Masaryka,
- medalja za herojstvo,
- medalja za zasluge.

Letos so bili med 30 prejemniki trije umetniki: red T. G. Masaryka je prejel režiser Jan Kačer, medaljo za zasluge pa filmski scenarist Jindrich Goetz, pevec Daniel Hulka in režiser Juraj Jakubisko.

Priznanja ministra za kulturo se podeljujejo na 17 različnih področjih, in sicer:

- za književnost,
- za prevajanje,
- za gledališče, glasbo, vizualne umetnosti in arhitekturo (skupaj ena kategorija),
- za film in AV,
- za ohranjanje kulturne dediščine,
- za prispevek k razvoju češke kulture,
- za ljubiteljske kulturne dejavnosti,
- za knjižničarstvo (knjižnica leta),
- za najboljšo knjigo (češka knjiga leta),
- gloria musealis (za muzeje),
- za oblikovanje (oblikovalec leta),
- za grafično oblikovanje (v okviru grafičnega bienala v Brnu),
- za film (v okviru mednarodnega festivala otroškega in mladinskega filma iz Češke, Poljske, Madžarske in Slovaške),
- za ohranitev ljudske ustvarjalnosti,
- artis bohemiae amicis za promocijo češke kulture,
- za pokroviteljstvo v kulturi in promocijo češke kulture ter
- za naziv vitez ali dama češke kulture za prispevek k razvoju kulturnih, duhovnih ali etičnih vrednot.

Med navedenimi priznanji so nekatera zgolj častna/spominska, druga pa tudi denarna. Vrednost teh je od 50.000 kron – približno 1.800 EUR (na primer za ljubiteljsko kulturo) do 300.000 kron – približno 11.000 EUR (na primer za književnost, film, glasbo, gledališče, vizualne umetnosti ipd.).

Od leta 2007 svoje nagrade podeljuje tudi **češki senat**. Predsednik senata vsako leto 28. septembra na dan češke državnosti podeljuje srebrne spominske medalje izjemnim osebnostim na področju znanosti, umetnosti in športa ter drugim javnim osebnostim. Med umetniki sta jo letos prejela glasbenik Petr Janda in oblikovalec stekla René Roubíček.

Državne nagrade **gratias agit** so namenjene osebnostim/organizacijam, ki so s svojim delovanjem na različnih področjih pomembno prispevale k ugledu Češke v tujini in prijateljstvu med narodi, od leta 1997 pa jih podeljuje **češki minister za zunanje zadeve** (med prejemniki so tujci, ki so povezani s Češko, ali Čehi iz diaspore).

FINSKA

Finski sistem državnih priznanj za kulturo je drugačen od do zdaj opisanih. Sledi sistemu

financiranja kulture, ki deluje po načelu posrednosti/neodvisnosti (angl. arm's lenght principle), v katerem se (neinstitucionalizirana) kulturna dejavnost financira prek agencij ali fundacij, ministrstvo pa skrbi za strateški razvoj kulturnega sektorja, ustvarja pogoje za kulturo, skrbi za mednarodno sodelovanje ter pripravlja zakonodajo in predloge razdelitve proračunskih sredstev. Državne nagrade za umetnost tako podeljujeta finska agencija za kulturo, imenovana Finski center za promocijo umetnosti, ter finsko Ministrstvo za izobraževanje in kulturo. Natančneje, nagrade podeljujejo nacionalni sveti za umetnost, ki delujejo v okviru Finskega centra za promocijo umetnosti, in finsko Ministrstvo za izobraževanje in kulturo. V obdobju 2017–2018 bo delovalo sedem nacionalnih svetov za umetnost, ki bodo vsak podelili eno ali več nagrad:

- **nacionalni svet za arhitekturo in oblikovanje** bo podelil eno nagrado za arhitekturo in eno za oblikovanje,
- **nacionalni svet za avdiovizualne umetnosti** bo podelil eno nagrado za film ter eno za medijsko, svetlobno in zvočno umetnost,
- **nacionalni svet za uprizoritvene umetnosti** bo podelil eno nagrado za gledališče, performans in živo umetnost, eno za ples in eno za cirkuško umetnost,
- **nacionalni svet za književnost** bo podelil eno nagrado za leposlovje in eno za leposlovni prevod,
- **nacionalni svet za glasbo** bo podelil eno nagrado za glasbo (vse zvrsti),
- **nacionalni svet za mobilnost in raznolikost v umetnosti** bo podelil eno nagrado za multidisciplinarno umetnost,
- **nacionalni svet za vizualne umetnosti** bo podelil eno nagrado za vizualno umetnost, eno za fotografijo ter eno za strip in ilustracijo.

Vsaka od nagrad je vredna 13.500 EUR. Nominacije so prepuščene svetom, enako velja za odločitve o nagrajencih. Nagrajeni so lahko posamezniki, umetniške skupine in tudi umetniške organizacije, in sicer za dosežke zadnjih treh let ali za življenjsko delo.

Državne nagrade za kulturo podeljuje tudi Ministrstvo za izobraževanje in kulturo, in sicer:

- **finska nagrada:** od leta 1993; podelijo od šest do devet nagrad na leto, vsaka je vredna približno 22.000 EUR; odločitev o nagradi sprejme minister za izobraževanje in kulturo v sodelovanju s strokovno žirijo,
- **dan otroka:** od leta 1990; vsako leto se nagrajita dve organizaciji (8.500 EUR za vsako) za dosežke pri promociji umetniških konjičkov za otroke ali za dosežke v kulturno-umetnostni vzgoji otrok,
- **državna nagrada za otroško kulturo:** za umetnike/umetniške skupine za dosežke na področju kulture za otroke,
- **državna nagrada za tuji prevod:** od leta 1974; za prevod finskega leposlovja v tuj jezik.

Podatkov o državnih nagradah s področja kulturne dediščine v gradivu, ki smo ga prejeli iz Finske, ni. Prav tako ni mogoče podatkov o njih najti na angleških spletnih straneh nacionalnega sveta za starine, ki je glavno vladno strokovno telo za področje kulturne dediščine in za muzejsko dejavnost, niti na spletnih straneh finske nacionalne galerije (Kansallisogalleria), ki kot javna fundacija upravlja muzeje umetnosti Ateneum, Kiasma in Sinebrychoff.

FRANCIJA

Red umetnosti in literature (fr. L'ordre ministeriel des Arts et des Lettres) je edina državna nagrada za umetniške in kulturne ustvarjalce v Franciji. Podeljuje jo francoski minister za kulturo (in komunikacije). Nagrado so uvedli leta 1957 po vzoru častne legije, ki jo je Napoleon uvedel za vojake.

V pogojih dodelitve, kot jih določa tedanji dekret (št. 57–549 z dne 2. maja 1957), je »red namenjen za nagrado osebam, ki so se s svojo ustvarjalnostjo odlikovale na literarnem ali umetniškem področju ali pa so prispevale k širjenju in promociji umetnosti in literature v Franciji in po svetu«. Nagrada se lahko podeli za katerokoli področje kulture (med nagrajenci v letu 2016 so poleg umetnikov tudi producent, kustosinja, direktor regionalnega arhiva, profesor umetnostne zgodovine in arheolog, glasbeni urednik, literarni kritik, galerist, zbiratelj, veleposlanik, direktorji kulturnih institucij, novinarji idr.). Prejemniki so lahko tudi tujci, v preteklosti jo je prejel tudi Slovenec Boris Pahor.

Red po vzoru vojaških odlikovanj vsebuje tri čine, prvi je vitez, drugi oficir in tretji komandant. Za pridobitev prvega je minimalna starost 30 let. Odlikovanec lahko po imenovanju v viteza umetnosti in literature napreduje v oficirja in nato v komandanta.

Red se podeljuje trikrat na leto, in sicer Francozom dvakrat – januarja in julija (50 komandantov,

140 oficirjev in 450 vitezov), tujcem pa je namenjena ena podelitev spomladi. Zanje je obvezno pridobiti predhodno mnenje francoskega ministrstva za zunanje zadeve.

Ministrstvo za kulturo je za podeljevanje ustanovilo Le Conseil de l'Ordre des Arts et des Lettres – Svet reda za umetnost in literaturo. Ta se sestaja trikrat na leto in šteje 24 članov: polovica jih je direktorjev centralne uprave (generalni sekretar ministrstva za kulturo, generalni direktorji za dediščino, umetniško ustvarjalnost, medije in kulturne industrije ter za francoski jezik, vodja inšpekcijske službe, generalni direktor Centra za film idr.), polovica pa je pomembnih osebnosti iz kulturnega sveta, ki jih za pet let imenuje minister. Član sveta je tudi predstavnik sveta legije časti. Svet pripravi za ministra predlog nagrajencev in ta nato sprejme končno odločitev. Pred odločanjem sveta predloge pregleda posebna komisija za nagrade (Section des distinctions honorifiques), ki preveri izpolnjevanje pogojev.

Red za umetnost in literaturo je po vzoru vojaških odlikovanj častna nagrada in ni neposredno povezan s finančnimi koristmi. Nagrajencem pomeni prestiž, lažje pridobivanje državnih podpor, imenovanje v uradne funkcije itd.

NIZOZEMSKA

Nizozemska ima eno državno nagrado za kulturo – nagrado Johannesesa Vermeerja (niz. Johannes Vermeer Prijs), ki je bila ustanovljena leta 2009. Podeljuje jo nizozemski minister za kulturo (izobraževanje in znanost).

Nagrada se podeljuje letno, podeli se samo ena in samo za umetniške dosežke (njen namen je slaviti in spodbujati izjemen umetniški talent). Namenjena je posameznikom – nizozemskim umetnikom in tudi tujcem, ki živijo in delujejo na Nizozemskem. Do zdaj so jo prejeli trije režiserji, fotograf, slikarka, arhitekt, grafična oblikovalka in skladatelj.

Prejeti jo je mogoče le enkrat v življenju. Nagrada je tudi denarna; znesek 100.000 EUR naj bi umetnik namenil enemu od svojih naslednjih projektov. Vir sredstev je državni proračun.

Postopek nominacije nagrajencev in izbire izvaja Fundacija Boekman po pooblastilu nizozemskega ministrstva za kulturo, izobraževanje in znanost. Predlog nagrajencev pripravi petčlanska žirija, ki jo na predlog fundacije imenuje minister. Vsako leto se na novo imenuje vsaj dva člana žirije. Žirija se lahko pri oblikovanju svojega predloga posvetuje z zunanjimi strokovnjaki. Vsak član žirije ima pravico predlagati dva nagrajenca, končni predlog se doseže s soglasjem. O nagrajencu dokončno odloči minister, pristojen za kulturo. Nagrada ne omogoča pravice do izjemne pokojnine ali dosmrtna rente.

DANSKA

Državnih nagrad za dosežke v umetnosti in kulturi na Danskem ni, se pa v umetnosti in kulturi podeljuje več drugih prestižnih nagrad.

Zlati lovor (dan. De Gyldne Laurbær) je ena najprestižnejših nagrad, ki se od leta 1949 podeljuje na področju literature. Vsako leto februarja ali marca jo podeli Odbor zlatega lovorja, nekdanji Knjigarniški klub. Iz spletnih virov je razvidno, da nagrajenec prejme lovorjev venec, priznanje in knjižno darilo v vrednosti 2.500 kron (približno 350 EUR). Slovesnost podelitve nagrade organizirata Odbor zlatega lovorja in založba, ki je objavila zmagovalno knjigo. Nagrajenec je izbran z glasovanjem danskih knjigarn, ki lahko oddajo glas za knjigo, izdano v preteklem letu. Zmagovalec je tako navadno eden od avtorjev najbolj prodajanih knjig na Danskem. Avtor lahko prejme nagrado le enkrat v življenju.

Danska akademija⁷ podeljuje več literarnih nagrad, najpomembnejša pa je **velika nagrada** (dan. Den Store Pris). Na spletni strani danske akademije je navedeno, da gre za najprestižnejšo nagrado na tem področju. Prvič je bila podeljena leta 1961 in nato vsako leto do leta 1982. Od takrat se podeljuje na dve leti, njena vrednost pa znaša 300.000 kron (približno 40.000 EUR).⁸

Najprestižnejša nagrada na področju gledališča je na Danskem **Reumertova nagrada** (dan. Årets Reumert). Iz spletnih virov je razvidno, da jo je leta 1998 ustanovila Fundacija Bikuben,⁹ podeljuje pa se v 16 kategorijah (ki vključujejo tudi častno nagrado). Poleg tega vsako leto podelijo nagrado tudi desetim nadarjenim mladim ustvarjalcem. Prejemnike izbere poseben odbor, ki ga imenuje Fundacija Bikuben. Člani odbora so različni strokovnjaki s področja uprizorjenih umetnosti.

Nagrada Bodil (dan. Bodilprisen)¹⁰ je ena od pomembnejših nagrad na področju filma.

Ustanovljena je bila leta 1948 in velja za eno najstarejših filmskih nagrad v Evropi. Nagrado podeljuje Združenje danskih filmskih kritikov, vsako leto v 13 kategorijah. Prejmejo jo filmi in igralci, ki jih kot najkakovostnejše ocenijo filmski kritiki (ne glede na poslovni uspeh filma).

Druga pomembna nagrada na področju filma je **nagrada Robert**¹¹ (dan. Robert Prisen), ki jo vsako leto (od leta 1984) podeli danska akademija za film, in sicer v 22 kategorijah. Ob tem vsako leto podelijo tudi častno nagrado in posebno nagrado žirije.¹²

Na področju umetnosti in kulture je ena od najpomembnejših nagrad na Danskem **Sonningova nagrada** (dan. Sonningprisen). Na spletni strani kopenhagenske univerze je navedeno, da gre za največjo nagrado za kulturo Danske. Ime je dobila po danskem uredniku in pisatelju ter ustanovitelju te nagrade Carlu Johanu Sonningu (1879–1937).¹³ Iz spletnih virov je razvidno, da nagrajenca izbere Odbor Univerze v Kopenhagenu, ki ga sestavljajo profesorji različnih fakultet, vodi pa ga rektor univerze. Nagrado so prvotno podeljevali vsako leto, danes jo podeljujejo vsako drugo leto.

Nagrada se podeljuje za prispevke, ki so izstopajoče delo v korist evropske kulture. Odbor izbira med kandidati, ki jih predlagajo različne evropske univerze. Nagrado lahko tako poleg danskih državljanov prejmejo tudi drugi (s spletne strani Univerze v Kopenhagenu je razvidno, da so jo od ustanovitve prejeli le trije državljani Danske). Vrednost nagrade je milijon kron (približno 135.000 EUR).

Danska kraljeva univerza za likovno umetnost podeljuje več različnih nagrad za arhitekto in druge umetnike za odličnost njihovega dela na področju umetnosti. Iz spletnih virov je razvidno, da gre za naslednje nagrade: Hansenovo priznanje¹⁴ (dan. C. F. Hansens Medaille) za izjemne dosežke na področju arhitekture; Thorvaldsenovo priznanje¹⁵ (dan. Thorvaldsen Medaillen) za dosežke na področju likovne umetnosti; Eckersbergovo priznanje; priznanje Thorvalda Bindesbølla za odličnost na področju uporabne umetnosti in industrijskega oblikovanja; priznanje N. L. Høyena.

Nagrade prestolonasledniškega para (dan. Kronprinspaarets Priser) so niz nagrad na področju kulture in socialnega dela, ki jih vsako leto podeljujeta prestolonaslednik Frederik in princesa Mary. Nagrade so bile ustanovljene leta 2004 kot dar Fundacije Bikuben ob poroki prestolonasledniškega para. Na področju kulture je najpomembnejša nagrada prestolonasledniškega para za kulturo, ki je vredna 500.000 kron (približno 67.500 EUR).¹⁶ Poleg tega obstajata še dve nagradi za kulturo, vsaka z vrednostjo 50.000 kron (približno 6.700 EUR).

Fundacija danskih umetnosti (dan. Statens Kunstfond), katere glavni cilj je spodbujanje umetnosti na Danskem in danske umetnosti v tujini, podeljuje vseživljenjska sredstva danskim umetnikom s pomembnimi dosežki na področju umetnosti in kulture. Fundacija danskih umetnosti je institucija pod okriljem danskega ministrstva za kulturo¹⁷ (dodeljuje sredstva, ki jih prejme od Ministrstva za kulturo).

Ker se je med pripravami predloga zakona pojavila tudi dilema, ali Prešernovo nagrado opredeliti kot nagrado za dosežke na področju umetnosti, kot že do zdaj, ali kot nagrado za dosežke na širšem področju kulture, na primer vključno s področja kulturne dediščine (možnost, da bi se nagrada lahko podelila tudi za dosežke na področju restavracije, konservatorstva ...), v pregledni tabeli, ki sledi, izpostavljam tudi primerjalne podatke s tega vidika. Primerjalni pregled sistemov najvišjih državnih nagrad za umetnost in kulturo je pripravljen na podlagi vprašalnika in posredovan ministrstvom, pristojnim za kulturo. Odzvala so se hrvaško, madžarsko, češko, finsko, dansko, nizozemsko in francosko ministrstvo. Pregled ureditev kaže raznolikost sistemov: a) več državnih nagrad z razmeroma jasno hierarhijo med nagradami (Hrvaška, Madžarska), b) več bolj ali manj enakovrednih državnih nagrad (Češka, Finska), c) ena državna nagrada (Francija, Nizozemska) ter č) sistem brez državnih nagrad (Danska).

Tabela 1: Povzetek ureditev najvišjih državnih nagrad za umetnost in kulturo

Država	Ali obstaja/-jo državna/-e nagrada/-e za kulturo/umetnost?	So državne nagrade za umetnost/kulturo v medsebojnem hierarhičnem razmerju?	Za katere dosežke je najpomembnejšo državno nagrado za umetnost/kulturo (ali eno, če je edina) mogoče podeliti?	Je za dosežke na področju kulturne dediščine mogoče podeliti katero drugo visoko državno nagrado?
Hrvaška	da	da; obstaja najpomembnejša in druge, ki so nekoliko manj prestižne	samo za umetniške dosežke	da
Madžarska	da	da; obstaja najpomembnejša in druge, ki so nekoliko manj prestižne	samo za umetniške dosežke	da
Češka	da	ne; nagrad je več različnih, a so enakovredne	za umetniške in za druge vrhunske dosežke (vključno s področji kulturne dediščine)	/ (glej stolpec levo)
Finska	da	ne; nagrad je več različnih, a so enakovredne	za umetniške dosežke in za dosežke v promociji kulturno-umetnostne vzgoje	ni podatka
Francija	da	ne; nagrada je ena	za umetniške in druge vrhunske dosežke (vključno s področji kulturne dediščine)	/ (glej stolpec levo)
Nizozemska	da	ne, nagrada je ena	samo za umetniške dosežke	ni podatka
Danska	ne, je pa veliko drugih nagrad	/	/	ni podatka

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

- Zakon nima administrativnih posledic, ne uvaja novih postopkov, uresničuje se v okviru veljavnih sistemskih poti.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

- Zakon ne predvideva posledic pri obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

- Zakon ne prinaša neposrednih posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

- Zakon ne prinaša neposrednih posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

- Zakon ne bo imel neposrednih posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

- Zakon ne uvaja novih dokumentov razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

- Zakon ne bo imel neposrednih posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- Sprejeti zakon bo predstavljen na spletnih straneh Ministrstva za kulturo, ki bo tudi spremljalo njegovo izvajanje.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

- /

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Osnutek novele zakona je bil 5. januarja 2017 objavljen na spletnih straneh e-demokracije (<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/zakonodajalskanje.euprava>) in Ministrstva za kulturo, (http://www.mk.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/predpisi_v_pripravi/predpisi_v_pripravi_2015/), rok za podajo mnenja, predlogov in pripomb je bil do 8. februarja 2017. Predlog zakona je bil neposredno posredovan v mnenje nacionalnemu svetu za kulturo, upravnemu odboru Prešernovega sklada in Kulturniški zbornici Slovenije. Mnenja, pripombe in predloge so podali:

- upravni odbor Prešernovega sklada,
- Asociacija,
- Združenja s področja produktivne kinematografije in
- dve fizični osebi.

Mnenja, predloge in pripombe javnosti so se nanašale na:

- področje podeljevanja Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada. Javnost predlaga, da se nagrade podeljujejo na področju umetnosti, za umetniške dosežke;
- podaljšanje obdobja, v katerem se štejejo vrhunski dosežki, z dveh na tri leta, ter določitev roka za posredovanje predlogov za nagrade;
- podeljevanje nagrad na dve leti ter v letu, ko se ne podeljujejo nagrade, financiranje projektov nagrajencev, ki so prejeli nagrado v zadnjih letih;
- črtanje predloga, da se podeljujejo priznanja perspektivnim mladim ustvarjalcem;
- mandate članov upravnega odbora tako, da se mandat članu lahko ponovi zgolj enkrat;
- pravico do sejnine članom upravnega odbora;
- delo komisij v zvezi s predlaganjem nagrad;
- strokovne komisije upravnega odbora;
- enakopravno zastopnost spolov pri nagrajencih in članih upravnega odbora.

Pri pripravi besedila zakona so upoštevani predlogi, ki se nanašajo na področje podeljevanja nagrad, podaljšanje obdobja, v katerem se štejejo vrhunski dosežki (z dveh na tri leta), ter določitev roka za posredovanje predlogov za nagrade in načina dela komisij v zvezi z nominacijami. Iz predloga zakona

so črtane določbe, ki so se nanašale na priznanja Prešernovega sklada, ki bi se podeljevala mladim perspektivnim ustvarjalcem. Sledilo se je predlogu, da se mandat članu upravnega odbora lahko ponovi zgolj enkrat, prav tako tudi izplačevanje sejin, vendar pod pogojem, da upravni odbor sprejme odločitev, da se namesto izplačevanja potnih in drugih stroškov, povezanih z delom v upravnem odboru, izplačujejo sejnine. Opredeli se enakovredna zastopanost članov upravnega odbora glede na spol. Ne sledi se predlogu, da se mora pri podeljevanju nagrad upoštevati enakopravna zastopanost spolov, kajti nagrade se podeljujejo za vrhunske dosežke v kulturi ne glede na spol.

Predlog zakona taksativno ne našteva strokovnih komisij, se pa glede na predloge, ki navajajo šest strokovnih komisij, določi največje število komisij, ki jih imenuje upravni odbor Prešernovega sklada za pomoč pri izboru nagrajencev. Katere strokovne komisije bodo imenovane, pa določi upravni odbor Prešernovega sklada s statutom.

Upoštevani so bili tudi predlogi, ki ne spreminjajo vsebine zakona, temveč se nanašajo na lažje izvajanje določb.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu Državnega zbora in delovnih teles

- Anton Peršak, minister,
- Damjana Pečnik, državna sekretarka,
- mag. Igor Teršar, v. d. generalnega direktorja Direktorata za ustvarjalnost,
- Metka Šošterič, vodja Sektorja za statusne zadeve,
- Metka Comino, višja svetovalka I.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

Ta zakon določa vrsti državnih nagrad, ki se v Republiki Sloveniji podeljujejo za umetniške dosežke, ter postopek predlaganja in podeljevanja teh nagrad.

2. člen

Najvišje državne nagrade za umetniške dosežke so Prešernova nagrada in nagrade Prešernovega sklada.

3. člen

- (1) Prešernova nagrada se lahko podeli ustvarjalki oziroma ustvarjalcu (v nadaljnjem besedilu: ustvarjalec), ki je s svojimi vrhunskimi umetniškimi dosežki v okviru svojega življenjskega opusa trajno obogatil slovensko kulturno zakladnico. Ustvarjalec jo lahko prejme le enkrat.
- (2) Nagrada Prešernovega sklada se lahko podeli ustvarjalcu za vrhunske umetniške dosežke, ki so bili javnosti predstavljeni v zadnjih treh letih pred podelitvijo nagrad in pomenijo obogatitev slovenske kulturne zakladnice. Za obdobje treh let se šteje obdobje treh let pred iztekom roka javnega poziva za predlaganje kandidatov za podelitev nagrad.

4. člen

- (1) Nagrade se podelijo posameznikom, izjemoma se nagrade lahko podelijo skupini ustvarjalcev, kadar gre za tako celovito delo, da ni mogoče prepoznati oziroma ločiti posameznikovega umetniškega prispevka.
- (2) Nagrade se posmrtno praviloma ne morejo podeliti. Izjemoma se lahko podelijo, če je ustvarjalec še živel med sprejemanjem odločitve o podelitvi nagrade.
- (3) Vsako leto se lahko podeli največ dve Prešernovi nagradi in šest nagrad Prešernovega sklada.

5. člen

Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada podeljuje upravni odbor Prešernovega sklada (v nadaljnjem besedilu: upravni odbor).

6. člen

- (1) Upravni odbor sestavlja petnajst članov, ki jih imenuje Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Državni zbor) iz vrst kulturnih ustvarjalcev ter uglednih strokovnjakov s področja kulture. Državni zbor pri imenovanju članov upravnega odbora upošteva ustrezno in enakovredno zastopanost vseh področij kulture in spolno uravnoteženost.
- (2) Člani upravnega odbora se imenujejo za štiri leta. Posameznik je lahko imenovan za člana upravnega odbora največ dvakrat.
- (3) Člani upravnega odbora na prvi seji, ki jo skliče minister, pristojen za kulturo, izmed sebe izvolijo predsednika.
- (4) Če članu upravnega odbora predčasno preneha mandat več kot pol leta pred koncem

mandata, se za čas do izteka mandata upravnega odbora imenuje nadomestni član. Član je lahko predčasno razrešen, če sam zahteva razrešitev, če se neutemeljeno ne udeležuje sej, ne ravna v skladu s tem zakonom ali če zaradi objektivnih razlogov ne more več opravljati svojih nalog.

- (5) Delo članov upravnega odbora je častno. Člani upravnega odbora so upravičeni do povračila potnih stroškov in drugih morebitnih stroškov, povezanih z delom v upravnem odboru. Upravni odbor lahko odloči, da se izplačujejo sejnine, katerih višina se določi s statutom.

7. člen

- (1) Upravni odbor vsako leto objavi javni poziv k podaji predlogov za podelitev nagrad predvidoma do konca marca v tekočem letu za naslednje leto.
- (2) Kandidate za Prešernovo nagrado in nagrado Prešernovega sklada lahko predlagajo fizične osebe in pravne osebe, ki delujejo na področju kulture.
- (3) Nagrade podeljuje upravni odbor na osrednji proslavi v počastitev slovenskega kulturnega praznika.
- (4) Proslava v počastitev slovenskega kulturnega praznika je slovesen dogodek v počastitev umetniški ustvarjalnosti in kulturi. Upravni odbor v skladu s statutom izbere scenarista in režiserja proslave. Z izbranim scenaristom in režiserjem neposredno sklene pogodbo ministrstvo, pristojno za kulturo.
- (5) Prejemnike Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada upravni odbor predstavi javnosti praviloma 3. decembra oziroma dva meseca pred podelitvijo nagrad.

8. člen

- (1) Za pomoč pri izbiri prejemnikov nagrad upravi odbor imenuje strokovne komisije za posamezna področja umetnosti in pri tem upošteva tudi načelo spolne uravnoveženosti pri sestavi komisij. Število strokovnih komisij, ki jih je lahko največ šest, področje njihovega dela, sestava, mandat, naloge, način dela in njihovo financiranje se določijo s statutom.
- (2) Strokovne komisije zbirajo predloge v času javnega poziva iz prvega odstavka prejšnjega člena in jih skupaj s svojimi predlogi enakopravno upoštevajo pri dokončnem izboru nominacij, ki ga predložijo upravnemu odboru. Vsaka strokovna komisija lahko poda upravnemu odboru en predlog za Prešernovo nagrado in največ dva predloga za nagrado Prešernovega sklada.
- (3) Upravni odbor sprejme odločitve o nagrajenkah oziroma nagrajencih (v nadaljnjem besedilu: nagrajenci) zgolj na podlagi nominacij strokovnih komisij.

9. člen

- (1) Nagrajenec Prešernove nagrade oziroma nagrajenec Prešernovega sklada prejme denarno nagrado, diplomu in pisno utemeljitev.

- (2) Upravni odbor določi višino denarne nagrade glede na sredstva, ki so v ta namen zagotovljena v proračunu Republike Slovenije tako, da je razmerje med Prešernovo nagrado in nagrado Prešernovega sklada 3 proti 1.

10. člen

Člani upravnega odbora, člani strokovnih komisij in drugi, ki sodelujejo v postopku izbire, so do razglasitve nagrad zavezani k molčečnosti o predlaganih in izbranih kandidatih.

11. člen

- (1) Prešernov sklad ima statut, ki podrobneje določa:
- pravice in dolžnosti ter način dela in odločanja upravnega odbora,
 - način oblikovanja strokovnih komisij in področja njihovega dela,
 - postopek predlaganja kandidatov za nagrade in odločanja o podelitvi nagrad,
 - način podelitve nagrad,
 - način izvedbe osrednje proslave v počastitev slovenskega kulturnega praznika ter
 - način zagotavljanja javnosti.
- (2) Statut sprejme upravni odbor v soglasju z odborom Državnega zbora, pristojnim za kulturo. Statut se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

12. člen

- (1) Sredstva za dodeljevanje nagrad in delo upravnega odbora zagotavlja Republika Slovenija.

- (2) Strokovna in administrativna dela za upravni odbor opravlja ministrstvo, pristojno za kulturo.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

13. člen

Upravni odbor sprejme statut Prešernovega sklada najpozneje v štirih mesecih od uveljavitve tega zakona.

14. člen

Mandat članov upravnega odbora, imenovanega pred sprejetjem tega zakona, preneha z iztekom mandata, za katerega so bili imenovani.

15. člen

Poziv za predlaganje kandidatov, začel pred uveljavitvijo tega zakona, se konča v skladu z dosedanjimi predpisi.

16. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o Prešernovi nagradi (Uradni list RS, št. 29/91-I).

17. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.:

Ljubljana,

EVA: 2016-3340-0055

III. OBRAZLOŽITEV

1. člen

Besedilo 1. člena pojasnjuje vsebino in namen zakona ter določa omejitve podeljevanja nagrad na področje umetnosti. Na podlagi zakona se določijo nagrade za umetniške dosežke na področju kulture ter postopek predlaganja in podeljevanja teh nagrad.

2. člen

Za dosežke na področju umetnosti se kot najvišje nagrade podeljujejo Prešernova nagrada in nagrade Prešernovega sklada, pri čemer predlagatelj predpostavlja najširše razumevanje umetnosti, vključno z domnevno mejnimi področji.

3. člen

Člen določa upravičence do nagrad glede na vrhunske dosežke na področju umetnosti. Za vrhunske dosežke v okviru življenjskega opusa se lahko ustvarjalcu podeli Prešernova nagrada. Za vrhunske dosežke na področju umetnosti, ki so bili javnosti predstavljeni v zadnjih treh letih pred podelitvijo in pomenijo obogatitev slovenske kulturne zakladnice, se lahko podeli nagrada Prešernovega sklada. Člen podaljšuje obdobje, ki se upošteva ob upoštevanje dosežkov, za katere se podeljuje nagrada Prešernovega sklada, z dveh na tri leta.

4. člen

Člen določa, da so nagrade namenjene posameznikom. Zgolj kadar gre za delo, ki je tako celovito, da ni mogoče prepoznati oziroma ločiti posameznikovega umetniškega prispevka, se lahko nagrade podelijo skupini ustvarjalcev.

Nagrade, ki se podeljujejo na podlagi predlaganega zakona, se lahko posmrtno podelijo zgolj izjemoma, če je prejemnik nagrade še živel med sprejemanjem odločitve o podelitvi nagrade.

Člen določa tudi največje število nagrad, ki jih lahko upravni odbor podeli v posameznem letu, pri čemer glede na to, da se področje umetnosti širi z novimi področji in vrstami umetnosti, predlagatelj ohranja dosedanje možno število nagrad, čeprav je bilo v preteklosti občasno slišati tudi predloge, da bi to število zmanjšali.

5. člen

Določi se, da je podeljevanje nagrad še naprej v pristojnosti upravnega odbora.

6. člen

Člen določa organ, pristojen za imenovanje upravnega odbora (Državni zbor), število in mandat

članov upravnega odbora ter povračila stroškov, do katerega so upravičeni člani in možne odločitve upravnega odbora v zvezi s tem. Prvo sejo upravnega odbora skliče minister, pristojen za kulturo, na kateri člani upravnega odbora izmed sebe izvolijo predsednika in njegovega namestnika. Nadalje se v členu urejajo vprašanja ravnanja ob predčasnem prenehanju mandata posameznega člana upravnega odbora in določa, da je članstvo v upravnem odboru častno. Dodatno člen ureja tudi vprašanje spolne uravnoteženosti sestave upravnega odbora in tudi omejitev možnosti vnovičnega imenovanja posameznika kot člana upravnega odbora (posameznik je lahko kot član imenovan največ dvakrat, pri čemer ni pomembno, ali gre za zaporedna mandata ali ne).

7. člen

Člen določa objavo javnega poziva za podajo predlogov za podelitev nagrad ter predlagatelje kandidatov za nagrade, ki so lahko fizične osebe ali pravne osebe, ki delujejo na področju kulture.

Nagrade se podelijo na osrednji proslavi v počastitev slovenskega kulturnega praznika, ki se opredeli kot slovesen dogodek v počastitev ustvarjalnosti in kulturi.

Določa se datum razglasitve prejemnikov Prešernove nagrade oziroma prejemnikov nagrad Prešernovega sklada. Razglasitev bo praviloma 3. decembra, v času do podelitve nagrad pa se omogoča zagotovitev prepoznavnosti nagrajenčevega prispevka k obogatitvi slovenske kulturne zakladnice. Člen določa tudi osnovne usmeritve v zvezi z osrednjo proslavo v počastitev slovenskega kulturnega praznika.

8. člen

Upravni odbor za pomoč pri izbiri kandidatov za podelitev nagrad imenuje strokovne komisije. Upravni odbor imenuje strokovne komisije za posamezna področja kulture. Število strokovnih komisij, področje njihovega dela, njihovo financiranje, sestava, naloge in način dela se bodo določili s statutom, pri čemer se lahko imenuje največ šest strokovnih komisij. Pri sestavi komisij se v skladu s težnjo predlagatelja upoštevata vidik kompleksnosti področij umetnosti, ki spadajo v delokrog posamezne komisije, in vidik spolne uravnoteženosti sestave strokovnih komisij.

Odločitve o nagrajencih so v pristojnosti upravnega odbora, ki sprejme odločitev izključno na podlagi mnenj in nominacij strokovnih komisij za posamezna področja kulture. Strokovne komisije ne smejo upoštevati predlogov za podelitev nagrad, podanih po poteku roka javnega poziva iz 7. člena tega zakona, lahko pa strokovne komisije podajo svoj predlog.

9. člen

Prejemnik Prešernove nagrade oziroma nagrade Prešernovega sklada je upravičen do denarne nagrade, katere višina se določi v okviru za ta namen zagotovljenih proračunskih sredstev, in sicer v razmerju 3 : 1 med Prešernovo nagrado in nagrado Prešernovega sklada. Poleg tega nagrajenec prejme diplomu in pisno obrazložitev.

10. člen

Zakon zavezuje vse, ki so udeleženi v postopku izbire nagrajencev, k molčečnosti o kandidatih za nagrade.

11. člen

Upravni odbor sprejme statut, h kateremu poda soglasje odbor Državnega zbora, pristojen za kulturo. S statutom se podrobneje določijo pravice in dolžnosti ter način dela in odločanja upravnega odbora, način oblikovanja strokovnih komisij in področja njihovega dela, postopek predlaganja kandidatov za nagrade, način oziroma postopek podelitve nagrad, način izvedbe osrednje proslave v počastitev slovenskega kulturnega praznika ter način zagotavljanja javnosti.

12. člen

Sredstva za dodeljevanje nagrad in delo upravnega odbora zagotavlja Republika Slovenija. Ministrstvo, pristojno za kulturo, zagotavlja upravnemu odboru tudi strokovno in administrativno pomoč.

13. člen

Določi se rok za sprejem statuta upravnega odbora Prešernovega sklada.

14. člen

Iztek mandata sedanjim članom in predsedniku upravnega odbora se določi sočasno z iztekom mandata, določenim v sklepu o njihovem imenovanju.

15. člen

Poziv za predlaganje kandidatov, začet pred uveljavitvijo tega zakona, se konča po določbah Zakona o Prešernovi nagradi (Uradni list RS, št. 29/91-I) in statuta Prešernovega sklada (Uradni list RS, št. 43/93).

16. člen

Člen določa prenehanje veljavnosti sedanjega Zakona o Prešernovi nagradi (Uradni list RS, št. 29/91-I).

17. člen

Določi se 15-dnevni vacatio legis.